

Ostrołęka, dnia 14 sierpnia 2025r.

WB.6220.8.2025

DECYZJA Nr 5/25

o odmowie wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach

Na podstawie art. 104 i art. 107 ustawy z dnia 14 czerwca 1960r. Kodeks Postępowania Administracyjnego (tekst jednolity: Dz.U. z 2024r. poz. 572 ze zm.) dalej „Kpa”, w związku z art. 75 ust. 1 pkt 4, art. 80 ust. 2 i ust. 3 oraz art. 59a ustawy z dnia 3 października 2008r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (tekst jednolity: Dz.U. z 2024r. poz. 1112 ze zm.) zwanej dalej „ustawą ooś”, po rozpatrzeniu wniosku Inwestora – Pana

reprezentowanego przez pełnomocnika Panią
w sprawie wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dla przedsięwzięcia polegającego na: *„Odbudowie stopnia wodnego wraz z małą elektrownią wodną, przepławką dla ryb oraz infrastrukturą towarzyszącą w miejscowości Ostrołęka, gm. Ostrołęka, pow. Ostrołęka, woj. mazowieckie”*

orzekam

odmówić wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dla realizacji przedsięwzięcia pn.: *„Odbudowa stopnia wodnego wraz z małą elektrownią wodną, przepławką dla ryb oraz infrastrukturą towarzyszącą w miejscowości Ostrołęka, gm. Ostrołęka, pow. Ostrołęka, woj. mazowieckie”* zlokalizowanego na dz. o nr ew. 10456, 10457, 10458 i 10459/2 ze względu na brak zgodności lokalizacji przedsięwzięcia z ustaleniami miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego

Uzasadnienie

W dniu 11 kwietnia 2025r., pełnomocnik - Pani działająca w imieniu Inwestora – Pana

wystąpiła do tut. urzędu z wnioskiem o wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dla przedsięwzięcia polegającego na: *„Odbudowie stopnia wodnego wraz z małą elektrownią wodną, przepławką dla ryb oraz infrastrukturą towarzyszącą w miejscowości Ostrołęka, gm. Ostrołęka, pow. Ostrołęka, woj. mazowieckie”*.

Złożony wniosek nie zawierał wszystkich wymaganych informacji niezbędnych do wydania decyzji. W związku z powyższym pismem z dnia 18.04.2025r., znak: WB.6220.8.2025 wezwano do uzupełnienia wniosku. Pełnomocnik w odpowiedzi na pierwsze wezwanie przesłał przy piśmie z dnia 6.05.2025r. (data wpływu do tut. urzędu 13.05.2025r.) uzupełnienie, ujednoliconą Kartę Informacyjną Przedsięwzięcia oraz poprawiony wniosek i mapy. Po przeanalizowaniu złożonego uzupełnienia dnia 23.05.2025r., tutejszy organ ponownie wystosował wezwanie do przedstawienia wymaganych wyjaśnień, wskazując na kolejne braki formalne. W trakcie biegu terminu na uzupełnienie dokumentów wyznaczonego w związku z drugim wezwaniem, pełnomocnik w piśmie z dnia 11.06.2025r., (data wpływu 12.06.2025r.) zwrócił się z prośbą o wydłużenie terminu na złożenie stosownych wyjaśnień, prośbę uzasadnił wydłużającym się czasem oczekiwania na wymagane

dokumenty, które miały stanowić podstawę tego uzupełnienia. W dniach 25.06.2025r. i 4.07.2025r. do tutejszego organu wpłynęły wymagane wyjaśnienia i brakujące dokumenty.

Planowane przedsięwzięcie zgodnie z art. 71 ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 3 października 2008r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (tekst jednolity: Dz.U. z 2024r. poz. 1112 ze zm.) oraz § 3 ust. 1 pkt 5, pkt 67 oraz pkt 69 lit. a i lit. d rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 10 września 2019r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz.U. z 2019r. poz. 1839 ze zm.), tj.:

- § 3 ust. 1 pkt 5 – elektrownie wodne;
- § 3 ust. 1 pkt 67 – budowle przeciwpowodziowe, w rozumieniu art. 16 pkt 1 ustawy z dnia 20 lipca 2017r. - Prawo wodne, z wyłączeniem przebudowy wałów przeciwpowodziowych polegającej na doszczelnieniu korpusu wałów i ich podłoża w celu ograniczenia możliwości ich rozmycia i przerwania w czasie przechodzenia wód powodziowych, a także regulacja wód;
- § 3 ust. 1 pkt 69 lit. a i lit. d – budowle piętrzące inne niż wymienione w § 2 ust. 1 pkt 35 i 36 na obszarach objętych formami ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1-5, 8 i 9 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, lub w otulinach form ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1-3 tej ustawy, z wyłączeniem budowli piętrzących o wysokości piętrzenia wody mniejszej niż 1 m realizowanych na podstawie planu ochrony, planu zadań ochronnych lub zadań ochronnych ustanowionych dla danej formy ochrony przyrody oraz o wysokości piętrzenia wody nie mniejszej niż 1 m;

zaliczone jest do przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko, dla których uzyskanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach jest wymagane.

Wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach następuje przed uzyskaniem decyzji, wymienionych w art. 72 ust. 1 ustawy ooś. W przypadku niniejszego przedsięwzięcia następuje przed uzyskaniem pozwolenia wodnoprawnego.

Dane o złożonym wniosku zostały umieszczone w publicznie dostępnym wykazie danych o dokumentach prowadzonym w Wydziale Budownictwa Urzędu Miasta Ostrołęki. Dokumenty dotyczące planowanego przedsięwzięcia były ogólnie dostępne w Wydziale Budownictwa Urzędu Miasta Ostrołęki.

Na podstawie zapisów karty ustalono, że w ramach przedsięwzięcia wnioskodawca planuje rekonstrukcję niegdyś istniejącego stopnia wodnego składającego się z jazu piętrzącego oraz małej elektrowni wodnej.

Plan prac zakłada:

- montaż 2 lub 3 turbin reakcyjnych niskospadowych,
- budowę budynku małej elektrowni wodnej (MEW): o powierzchni zabudowy ok. 50m²,
- budowę drogi łączącej przenoski kajakowe: utwardzenie gruntu ok. 232,0m²,
- wykonanie przepławki dla ryb o powierzchni przekształconej ok. 150,0m²,
- wykonanie jazu piętrzącego o powierzchni przekształconej ok. 150,0m²,
- wlotu (36,0m²) i wylotu (28,0m²) z MEW,

- przenoski dla kajaków ok. 126,0m²,
- wykonanie umocnień brzegowych (ukształtowanie skarp: ok. 2895,0m²),
- wykonanie przyłączenia do sieci i hydrozespołów.

Podczas etapu eksploatacji planowano wykonanie około 3 miejsc parkingowych dla pojazdów używanych podczas remontów i serwisów MEW, odbiorcy odpadów. Wody opadowe z dachu nowoprojektowanego budynku MEW miały zostać odprowadzane bezpośrednio do kanału wylotowego MEW lub wsiąkać w grunt bądź spływać zgodnie z ukształtowaniem terenu. Niezależnie od ilości turbin łączny przepływ maksymalny małej elektrowni wodnej nie będzie przekraczał 16 m³/s, a jej moc max. wyniesie 350 kW. Spad elektrowni w sąsiedztwie jazu będzie ulegał zmianom. Poziom wody górnej WG poza okresami wezbrań będzie regulowany zamknięciem z przelewem górnym utrzymywany na zbliżonym stałym poziomie, natomiast poziom wody dolnej jest zależny od wielkości przepływu i ulega wahaniom. Przy większych przepływach poziom ten się podnosi, a przy niższych opada. Zakres spadu pracy elektrowni wynosi od ok. 0,9m do ok. 3,0m. Spad nominalny elektrowni wyniesie ok. 2,4m.

Charakterystyczne parametry inwestycji określone w Karcie Informacyjnej Przedsięwzięcia (KIP):

- Obiekt MEW:

- wykonany częściowo w konstrukcji żelbetowej monolitycznej wraz z wykorzystaniem elementów prefabrykowanych,
- o wymiarach w rzucie nieprzekraczających 13m x 14m;
- posadowiony na fundamentowej żelbetowej konstrukcji monolitycznej, powyżej której znajdować się będzie komora turbinowa wraz z zainstalowanym turbozespołem.

Całość wykonana będzie jako konstrukcja podziemna zwieńczona płytą żelbetową. Powyżej poziomu terenu znajdować się będzie komora, gdzie zostaną zamontowane szafy elektryczne, układ sterowania i hydrauliki. Obiekt nie będzie przeznaczony na stały pobyt ludzi. Produkcja energii elektrycznej będzie odbywać się w sposób automatyczny - z nadzorem doraźnym. Budowa obiektu zostanie wykonana w przestrzeni zabezpieczonej za pomocą ścianek szczelnych i grodzi ziemnych. Hydrozespoły zaplanowane do wykorzystania w obiekcie będą wyposażone w system automatycznego sterowania hydraulicznego, który umożliwi dostosowanie pracy urządzeń do bieżących warunków wodnych. Automatykę turbiny planowano zaprojektować tak, aby mogła ona precyzyjnie regulować ilość wody przepływającej przez turbozespół, w sposób zapewniający maksymalnie szybkie reagowanie na dynamiczne zmiany hydrologiczne.

- Komory szaf sterowniczych:

- szerokość: do ok. 3,50m,
- wysokość: od ok. 2,40m do ok. 2,70m.

- Przepławka dla ryb (szczelinowa):

- długość: do ok. 65,0m,
- minimalna długość komory: 1,90m,
- minimalna szerokość komory: 1,20m,
- dno zostanie wyłożone lokalnym kamieniem oraz frakcją zwirową.

W towarzystwie jazu oraz projektowanej Małej Elektrowni Wodnej zaplanowano usytuować szczelinową przepławkę dla ryb, umożliwiającą migrację ichtiofauny w górę rzeki. Przepływ wody odbywać się będzie poprzez kaskadowo ułożone komory, które łączą poziom wody dolnej z górną. Maksymalna różnica poziomów pomiędzy komorami powinna być mniejsza lub równa 20,0cm, minimalna głębokość wody w komorze powinna wynosić ok. 0,50m, a minimalne wymiary komory w rzucie to odpowiednio 1,20m szerokości i 1,90m długości każda.

- Jaz przelewowy:

- szerokość jazu w świetle ścian przyczółków: do ok. 25,0m,
- wysokość jazu: do ok. 5,50m.

Dla przedmiotowej inwestycji planuje się podwyższenie piętrzenia za pomocą jazu z przelewem górnym o wysokości piętrzenia nie przekraczającej 3m oraz zasięgu występowania cofki ok. 2,30km.

- Przenoski dla kajaków:

- ilość przenosek: 2 sztuki,
- szerokość: ok. 7,0m,
- długość: ok. 9,0m.

Przenoski planowano zaprojektować jako ciąg komunikacyjny prowadzący wzdłuż brzegu cieku wodnego, po obu stronach jazu. Ich lokalizacja zostanie dostosowana do naturalnych warunków terenowych oraz układu hydrotechnicznego, tak aby zapewnić możliwie krótką i bezpieczną trasę przenoszenia sprzętu pływającego (kajaki, kanadyjki).

- Umocnienie brzegów – zabezpieczenie skarp poprzez:

- narzut kamienny z kamienia naturalnego,
- materiały przepuszczalne sprzyjające rozwojowi roślinności brzegowej,
- możliwość biotechnicznych wzmocnień (np. faszyny, siatki kokosowe).

W ramach planowanej inwestycji przewiduje się wykonanie skarpowania brzegów cieku wodnego, mającego na celu zapewnienie stabilności skarp oraz ochronę brzegu przed erozją wodną. Umocnienie brzegów rzeki miało zostać wykonane na odcinkach do 100m powyżej i poniżej kanału derywacyjnego.

Zakres planowanych prac budowlanych:

- profilowanie brzegów,
- umocnienie brzegów narzutem kamiennym,
- prace ziemne i fundamentowe w korycie rzeki, w tym:
 - wylanie płyty fundamentowej jazu,
 - wylanie płyty fundamentowej pod budynek MEW,
 - wylanie płyty fundamentowej przepławki dla ryb.

Stworzenie niezbędnej infrastruktury miało zostać zrealizowane na obszarze działek o numerach ewidencyjnych 10456, 10457, 10458 oraz 10459/2 w Ostrołęce. Sama powierzchnia terenu przeznaczona pod przedmiotowe zamierzenie miała wynieść ok. 2ha. Lokalizacja inwestycji obejmowała obszar koryta rzeki Omulew oraz teren do niego przyległy, w skład którego wchodzi zarówno tereny o charakterze wodno-błotnym, jak i obszary należące do stref specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 Dolina Omulwi i Płodownicy PLB140005 oraz Dolina Dolnej Narwi PLB140014.

W następstwie ustalono, iż planowana inwestycja przewidziana jest do realizacji

na terenach, na którym obowiązuje miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego rejonu „Bemowo” w Ostrołęce – uchwalony Uchwałą Nr 296/XXVII/2004 Rady Miejskiej w Ostrołęce z dnia 5 listopada 2004r. (publikacja: Dziennik Urzędowy Województwa Mazowieckiego Nr 288, poz.7846 z dnia 26 listopada 2004r.). Zgodnie z uzyskanym wypisem i wrysem z miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego działka oznaczona numerem 10456 znajduje się na terenach przeznaczonych pod tereny łąk i pastwisk (symbol w planie 7R) oraz pod tereny ogródków działkowych (symbol w planie 1ZD). Działki o nr 10457 i 10458 znajdują się na terenach wód otwartych (symbol w planie 1W), natomiast działka oznaczona numerem 10459/2 znajduje się na terenach przeznaczonych pod tereny łąk i pastwisk (symbol w planie 6R) oraz pod tereny budownictwa jednorodzinnego z dopuszczoną funkcją handlowo-usługową (symbol w planie 27MNU). Zgodnie z załącznikiem graficznym dołączonym do dokumentacji oraz na podstawie mapy o której mowa w art. 74 ust. 3a ustawy ooś, planowana infrastruktura zlokalizowana została w znacznej części na obszarze funkcjonalnym oznaczonym symbolem 1W dla którego, plan ustala przeznaczenie terenu: tereny wód otwartych jako przeznaczenie podstawowe i zakazuje wprowadzania innego przeznaczenia na ten obszar. Ponadto ustalenia planu w §25 zakazują na przedmiotowym terenie wznoszenia wszelkich obiektów kubaturowych.

Według autora Karty Informacyjnej Przedsięwzięcia realizacja przedmiotowej inwestycji nie stoi w sprzeczności z zapisami miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

Biorąc pod uwagę powyższe, pismem z dnia 16.07.2025r., zwrócono się do Wydziału Panowania i Zintegrowanego Rozwoju Urzędu Miasta Ostrołęki o wydanie opinii dotyczącej zgodności planowanej inwestycji z ustaleniami miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego (mpzp) dla rejonu „Bemowo” w Ostrołęce.

W odpowiedzi uzyskano opinię w której ww. wydział, opierając się na zapisach miejscowego planu oraz przekazanego do pisma załącznika graficznego przedstawiającego lokalizację inwestycji stwierdził, że planowana odbudowa stopnia wodnego wraz z małą elektrownią wodną, przepławką dla ryb oraz towarzyszącą infrastrukturą jest niezgodna z ustaleniami miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

Aktualne ustalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego uniemożliwiają na działkach o numerach 10457 i 10458 realizację inwestycji, które odbiegałyby od podstawowego przeznaczenia terenu. Ponadto obowiązuje na tym terenie zakaz wznoszenia jakichkolwiek obiektów kubaturowych. W efekcie realizacja inwestycji, zarówno w charakterze inwestorskim jak i w wariantcie alternatywnym okazuje się niemożliwa do zrealizowania w tej lokalizacji. Po wnikliwej analizie całości materiału dowodowego biorąc pod uwagę zarówno odmienne stanowisko autora KIP jak i opinię Wydziału Panowania i Zintegrowanego Rozwoju ustalono, iż przyczyna niezgodności lokalizacji planowanej inwestycji z mpzp jest niezależna od strony i nie może zostać przez nią wyeliminowana w żadnym z proponowanych wariantów. W związku z powyższym zdecydowano o odstąpieniu od informowania Inwestora oraz stron postępowania, zgodnie z przepisami art. 79a Kpa. Sama zaś niezgodność lokalizacji przedsięwzięcia z postanowieniami

miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego zarówno stanowi przesłankę, jak i bezpośrednio wpływa na wynik postępowania, przyczyniający się do odmowy wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach.

Zgodnie z art. 59a ust. 1 oraz art. 80 ust. 2 i ust. 3 ustawy ooś organ właściwy do wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach przed wydaniem rozstrzygnięcia poprzedza analizą zgodność lokalizacji przedsięwzięcia z ustaleniami miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, jeżeli plan ten został uchwalony. W przypadku stwierdzenia niezgodności lokalizacji przedsięwzięcia z ustaleniami miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego organ właściwy do wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach odmawia zgody na realizację przedsięwzięcia. Zgodność lokalizacji przedsięwzięcia z postanowieniami miejscowego planu zagospodarowania jest podstawowym kryterium oceny zamierzeń inwestycyjnych podmiotu ubiegającego się o wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach. Sprzeczność lokalizacji przedsięwzięcia z miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego zwalnia organ prowadzący postępowanie z przeprowadzenia dalszych czynności w sprawie, w szczególności z przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko, analizy i oceny wpływu danego przedsięwzięcia. Jednocześnie niezgodność eliminuje konieczność podejmowania kolejnych czynności procesowych, takich jak uzgadnianie z innymi organami i umożliwia odmówienie wydania decyzji środowiskowej.

Prezydent Miasta Ostrołęki mając na względzie, że wniosek o wydanie niniejszej decyzji nie dotyczył realizacji przedsięwzięć, o których mowa w art. 75 ust. 1 pkt 1-3 ustawy ooś, uznał się za organ właściwy do rozpatrzenia niniejszej sprawy na podstawie art. 75 ust. 1 pkt 4 ustawy ooś w związku z art. 21 § 1 pkt 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960r. Kodeks Postępowania Administracyjnego (tekst jednolity: Dz.U. z 2024r. poz. 572 ze zm.).

Strony niniejszego postępowania zostały ustalone na podstawie art. 74 ust. 3a ustawy ooś w oparciu o dane przedstawione we wniosku o wydanie niniejszej decyzji wraz z załącznikami. Prezydent Miasta Ostrołęki po otrzymaniu kompletnego wniosku ustalił na podstawie danych z serwisu Geoportal Miasta Ostrołęki i dostępnych tam wypisów z ewidencji gruntów oraz załączonych do dokumentacji uproszczonych wypisów z rejestru gruntów Gminy Olszewo-Borki, że liczba stron przedmiotowego postępowania przekracza 10, co zostało potwierdzone notatką służbową z dnia 30 czerwca 2025r. W związku z tym, zgodnie z art. 74 ust. 3 ustawy ooś w toku niniejszego postępowania stosowano art. 49 Kpa. Strony zostały zawiadamiane o czynnościach organu prowadzącego postępowanie za pośrednictwem obwieszczeń i zawiadomień, publikowanych na elektronicznej tablicy ogłoszeń oraz w Biuletynie Informacji Publicznej Urzędu Miasta Ostrołęki. Z uwagi na fakt, że wpływ inwestycji wykracza poza granice administracyjne miasta Ostrołęki, zwrócono się również do Urzędu Gminy Olszewo-Borki z prośbą o upublicznianie informacji w sposób zwyczajowo tam przyjęty.

Zgodnie z art. 61 § 4 i art. 49 ustawy z dnia 14 czerwca 1960r. Kodeks postępowania administracyjnego w związku z art. 73 ust. 1 ustawy ooś, dnia 4 lipca 2025r., Prezydent Miasta Ostrołęki z urzędu zawiadomił wszystkie osoby będące stronami w niniejszej sprawie o wszczęciu przedmiotowego postępowania. Jednocześnie w myśl art. 10 § 1 Kpa poinformował, że zostały zebrany wystarczający

materiały dowodowy do wydania decyzji. Zawiadomienie zostało dostarczone Pełnomocnikowi Inwestora w dniu 10.07.2025r. Pozostałe strony postępowania zostały poinformowane w formie publicznego obwieszczenia poprzez wywieszenie Zawiadomienia na elektronicznej tablicy ogłoszeń, w Biuletynie Informacji Publicznej Urzędu Miasta Ostrołęki oraz poprzez tablicę ogłoszeń i Biuletyn Informacji Publicznej Urzędu Gminy Olszewo-Borki. Organ ww. zawiadomieniem poinformował również o możliwości i terminie wypowiedzenia się oraz sposobie składania uwag i wniosków w sprawie. W wyznaczonym terminie nie wpłynęły żadne uwagi i wnioski w sprawie.

Zgodnie z art. 21 ustawy z dnia 3 października 2008r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko informację o wydanej decyzji umieszcza się w publicznie dostępnym wykazie danych o środowisku oraz podaje się do publicznej wiadomości.

W związku z powyższym orzeczono jak w sentencji.

POUCZENIE

Od niniejszej decyzji służy odwołanie do Samorządowego Kolegium Odwoławczego w Ostrołęce za pośrednictwem Prezydenta Miasta Ostrołęki w terminie czternastu dni od daty jej doręczenia.

W trakcie biegu terminu do wniesienia odwołania strona może zrzec się prawa do wniesienia odwołania wobec organu administracji publicznej, który wydał decyzję. Z dniem doręczenia organowi administracji publicznej oświadczenia o zrzeczeniu się prawa do wniesienia odwołania przez ostatnią ze stron postępowania, decyzja staje się ostateczna i prawomocna.

W przypadku zrzeczenia się prawa do odwołania od decyzji I instancji, strona nie może złożyć w tej sprawie również skargi do sądu administracyjnego.

PREZYDENT MIASTA
Paweł Niewiadomski

Adnotacja:

Wnioskodawca dokonał zapłaty opłaty skarbowej za wydanie niniejszej decyzji, w wysokości 205 zł, zgodnie z Częścią I, ust. 45 załącznika do ustawy z dnia 16 listopada 2006r. o opłacie skarbowej (t.j.: Dz.U. z 2023r. poz. 2111 ze zm.), o którym mowa w art. 4 tej ustawy i zapłaty należnej opłaty skarbowej za złożenie dokumentu stwierdzającego udzielenie pełnomocnictwa w wysokości 17 zł, zgodnie z Częścią IV załącznika do ww. ustawy, o którym mowa w art. 4 tej ustawy.

Otrzymują:

1. Pani - Pełnomocnik Inwestora.
2. Strony uczestniczące w postępowaniu zawiadomiono poprzez wywieszenie obwieszczenia o wydaniu decyzji na elektronicznej tablicy ogłoszeń, w Biuletynie Informacji Publicznej Urzędu Miasta Ostrołęki oraz w Urzędzie Gminy Olszewo-Borki w sposób zwyczajowo tam przyjęty.